

Møteinnkalling

Utvalg: Arbeidsutvalg for Midtre Nordland nasjonalparkstyre
Møtested: Epost, Mailmøte
Dato: 12.05.2016
Tidspunkt:

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
AU 6/2016	Junkerdal nasjonalpark - Søknad om dispensasjon for merking av bjørn - Det skandinaviske bjørneprosjektet		2016/3344

Arkivsaksnr: 2016/3344-0

Saksbehandler: Hanne Etnestad

Dato: 09.05.2016

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg for Midtre Nordland nasjonalparkstyre	6/2016	12.05.2016

Junkerdal nasjonalpark - Søknad om dispensasjon for merking av bjørn - Det skandinaviske bjørneprosjektet

Forslag til vedtak

Vedtak 1

Det skandinaviske bjørneprosjektet v/ prosjektleder gis dispensasjon fra § 3 pkt. 5.1 i verneforskriften for Junkerdal nasjonalpark for fangst og radiomerking av bjørn i forbindelse med forskning. Dispensasjonen gis med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48.

Vedtak 2

Det skandinaviske bjørneprosjektet v/ prosjektleder gis dispensasjon fra § 3 pkt. 6.1 i verneforskriften for Junkerdal nasjonalpark for bruk av helikopter i forbindelse med forskning/fangst og radiomerking av bjørn. Dispensasjonen gis med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48.

Dispensasjonen gis på følgende vilkår:

- Dispensasjon gjelder for perioden 10. – 31.mai 2016.
- Bruk av helikopter: det gis tillatelse til lavtflyging og inntil to - 2 landinger med helikopter innenfor nasjonalparken.
- Det skal tas særlig hensyn til ynglelokaliteter for sårbare rovfuglarter i forbindelse med den motoriserte ferdselen.
- Oppsynet for nasjonalparken; Fjelltjenesten v/Jim T. Kristensen, tlf. 93423318 skal kontaktes i forbindelse med merkearbeidet.
- Det skal tas kontakt med de aktuelle reinbeitedistrikt før merkearbeidet skal skje innenfor nasjonalparken
- Hvis det er rein i området når feltarbeidet pågår skal det vises spesielt hensyn til denne
- En kortfattet rapport fra prosjektet skal sendes Midtre Nordland nasjonalparkstyre, Moloveien 10, 8002 Bodø etter endt oppdrag. Her skal angis lokalitet for fangst og merking innenfor verneområdene, område for lavtflyging (under 300 m) med helikopter, landingspunkt.

Bakgrunn

Via Fylkesmannen i Nordland har nasjonalparkstyret fått oversendt søknad fra det skandinaviske bjørneprosjektet om dispensasjon for motorisert ferdsel i forbindelse med fangst og radiomerking av bjørn innenfor Junkerdal nasjonalpark.

Det skandinaviske bjørneprosjektet har pågått i flere år som et samarbeidsprosjekt mellom Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norsk institutt for naturforskning, Miljødirektoratet, Naturvårdsverket og Svenska jägareförbundet. Prosjektets hovedmålsetting er å dokumentere forplantning og dødelighet blant binner generelt og utvandring og etablering hos unge binner, samt testing av overvåkingsmetoder.

Det er registrert overvintring av ei binne med to unger innenfor Junkerdal nasjonalpark. Denne binna er radiomerket, men det er behov for å skifte senderen. Miljødirektoratet som er en av samarbeidspartene i prosjektet mener at det er tjenlig at bjørnen får en ny sender som tillater at den kan følges mer intensivt ved behov.

Bjørnen ble født i Sverige i et kull med tre binneunger i 2008. Alle tre ungene samt mora ble merket i 2009, rett øst for Mavas. Familiegruppen med mora og ungene har vært så vidt i Norge, ettersom moras leveområde grenset inn til norskegrensen. Av de tre ungene er det bare den aktuelle bjørnen som er i live. Bjørnen er etter at den ble skilt fra mora registrert ved et flertall DNA-funn i Saltdal, sist i september 2014. I oktober 2014 ble bjørnen lokalisert på svensk side ved Mavas, og lå trolig i hi der vinteren 2014/2015. Det var ingen observasjoner, DNA eller peiledata på bjørnen i 2015, før bjørneprosjektet fikk et peileresultat 5. desember 2015 i tilknytning til andre oppdrag. Peilingen indikerte at senderen var på norsk side av grensen i Saltdal. Ytterligere søk og lokalisering ble gjennomført 30. mars 2016, også dette i tilknytning til andre oppdrag. Løpende informasjon om bjørnen som er samlet ved DNA er rutinemessig lagt i Rovbase og er tilgjengelig for alle i innsynsløsningen.

I tillegg til den forskningsmessige nytten en slik merking kan gi kan det også være nyttig i forvaltningssammenheng, særlig ved at vi kan få bedre kunnskap om hvilke bjørner som er i områder hvor det oppstår evt. akutte tapssituasjoner.

Det søkes om tillatelse for start og landing med helikopter under merkearbeidet i tidsrommet 1. mai—31. august 2016. Hver fangst begrenser seg til 1-2 starter og landinger med helikopter. Fangstarbeidet vil bli lagt opp i samarbeid med kommunen. Lensmannen vil bli informert og grunneierne blir kontaktet for å få landingstillatelse.

Grunnlaget for avgjørelsen

Nasjonalparken ble opprettet 9. januar 2004.

Formålet med vernet er å bevare et stort tilnærmet urørt naturområde som sikrer biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster og kulturminner. Spesielt viktig er det unike plantelivet. I tillegg skal nasjonalparken stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er også viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse, området skal kunne brukes til reindrift.

I utgangspunktet er det forbudt å drive med fangst og merking av bjørn i nasjonalparken, jf. verneforskriftens § 3 pkt. 5.1 der det heter at "All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner". Videre er motorferdsel forbudt på land og vatn, og i lufta under 300 m, jf. §3, pkt. 6.1 i verneforskriften.

Verneforskriftene har ingen hjemmel for å innvilge dispensasjon for motorisert ferdsel i forbindelse med forskningsprosjekt eller prosjekt som omsøkt. Søknader om fangst og merking av bjørn, samt motorisert ferdsel i de aktuelle verneområdene må derfor behandles etter de generelle dispensasjonsreglene for vernede områder. For områder vernet før 2009 vil det si at søknader skal vurderes etter naturmangfoldlovens (nml) § 48.

I følge § 48 i naturmangfoldloven kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Søknaden skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8 til 12. Dette går særlig på kunnskapsgrunnlaget, føre-var-prinsippet, økosystemtilnærming og samlet belastning.

Vurdering

I følge nml § 48 kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i verneområdene da dette kan ha negative effekter for verneverdiene gjennom forstyrrelse, slitasje og støy. Bruk av helikopter er skånsomt for terreng og vegetasjon, men kan medføre problemer ved støy og forstyrrelse ved lavtflyging og landing. Forstyrrelse i nærområdene til sårbare arter, eller påvirke opplevelsen av området i forbindelse med friluftslivet.

Nasjonalparkstyret kan ikke se at en begrenset merking av enkeltindivider av bjørn på mest mulig skånsom måte vil gjøre nevneverdig skade på verneverdiene eller stride mot verneformålet i noen av de aktuelle områdene. Bruk av helikopter i forbindelse med merkearbeidet om våren er mer problematisk da det ikke er forutsigbart hvor det kan være aktuelt å lande.

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Vilkåret om vesentlig samfunnsinteresse innebærer at det må foreligge tungtveiende hensyn av nasjonal betydning. Saker som har stor lokal interesse eller regional betydning vil ikke være tilstrekkelig som grunnlag for dispensasjon etter denne bestemmelsen.

Et av formålene med vernet av Junkerdal nasjonalpark er det unike plantelivet, området har flere sårbare botaniske områder med mange sjeldne og rødlistede arter. Nasjonalparkstyret mener at kun inntil to landinger i disse områdene ikke vil eller i svært liten grad medføre skade på vegetasjonen.

I det aktuelle området innenfor nasjonalparken er det imidlertid registrert hekkeområder for kongeørn og jaktfalk. Motorisert ferdsel og landing med helikopter i nærheten av reirlokaltetene tidlig i hekketida kan medføre forstyrrelse og eventuelt gå utover hekkeresultatet. Den aktuelle aktiviteten vil imidlertid være kortvarig. Områdene for lavtflyging og landing med helikopter er ukjent og en finner det derfor nødvendig å legge stor vekt på føre-var-prinsippet, og at det settes vilkår om at prosjektet tar kontakt med oppsynet for nasjonalparken for å gjøre seg kjent med lokaliteter for sårbare rovfuglarter i området.

I Junkerdal nasjonalpark er friluftslivet et av formålene med vernet. Forvaltningsmyndigheten legger vekt på at urørt natur, stillhet og ro er viktig å ta vare på, og det er da et mål for forvaltningen å begrense støy og spor i forbindelse med motorisert ferdselen mest mulig i områdene. Mai er imidlertid en periode hvor ferdsel til fots i disse områdene er usikker og vanskelig, slik at det er begrenset med turfolk i området.

Med de vilkår som er satt vil tiltak i dette omfanget ikke skade naturmangfoldet i nevneverdig grad. Disse tiltakene sammen med andre lovlige tiltak i området, vurderes heller ikke til å medføre for stor samlet belastning på økosystemet.

Forvaltningsmyndigheten ønsker å være orientert om forskningsarbeidet som skjer innenfor verneområdene, den motoriserte aktiviteten, samt få mer kunnskap om dyrelivet innenfor verneområdene. Det settes derfor vilkår om at det utarbeides en kortfattet rapport fra merkearbeidet, med litt informasjon om oppnådde resultatet, lokaliteter for merking og område for motorisert ferdsel.

Konklusjon

Nasjonalparkstyret kan ikke se at en begrenset merking av enkeltindivider av bjørn på mest mulig skånsom måte, og et svært begrenset antall landinger med helikopter med de vilkår som er satt, vil gjøre nevneverdig skade på verneverdiene eller stride mot verneformålet for nasjonalparken.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen er tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Parter i saken:

Balvatn reinbeitedistrikt v/ Per Olof Blind	Ørnflogveien 17	8230	SULITJELMA
Det skandinaviske bjørneprosjektet v/prosjektleder Jon Swenson NMBU	Postboks 5003	1432	ÅS
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	BODØ
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Naturvernforbundet i Nordland			
Saltdal kommune	Kirkegt. 23	8250	Rognan
Statskog Fjelltjenesten v/Jim T. Kristensen	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

- Verneforskrift for Junkerdal nasjonalpark
- Forvaltningsplan for Junkerdal nasjonalpark
- Naturmangfoldloven